

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ирина Огнянова Китова като вътрешен член на научно жури,
Катедра по телевизионно, театрално и киноизкуство,
Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград,
Професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Тема: ПЪТЯТ КЪМ СЦЕНАТА И КЪМ ЕКРАНА

Автор: ДИМИТЪР ДИМИТРОВ МАРИНОВ

Област на висше образование: 8. Изкуство

Професионално направление: 8.4 Театрално и филмово изкуство (Кинознание, киноизкуство и телевизия)

Научен ръководител: проф. д-р Йоана Спасова-Дикова

Обучаваща организация: Катедра по телевизионно, театрално и киноизкуство,
Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

Становището се основава на следните материали:

1. Дисертация за придобиване на ОНС „доктор“;
2. Автореферат на дисертацията;
3. Творческа автобиография;
4. Списък на научни публикации по темата на дисертационния труд.

Обща характеристика на дисертационния труд

Общият обем на дисертационният труд е 242 страници, които обхващат кратко въведение, очертаващо представата на дисертанта за същността на актьорската професия (4-5), увод (6-22), четири основни части (23-236), заключение (237), справка за научните приноси (238), библиография (239 - 242) и филмография (150 - 153). Текстът е структуриран логично и последователно. В допълнение е представен списък от шест публикации – три научни публикации по темата на дисертацията, както и три авторски творчески текста

(сценарии), които също имат отношение към разглежданата проблематика, доколкото актьорите все пак работят с подобни специфични творчески текстове.

Актуалност на темата и проблема

Всеки опит да се изведе някаква адекватна функционална матрица, която да обясни видими и невидими аспекти на творческия процес (и труд) и да гарантира художествено качество на резултата може да се приеме за актуален във всеки един момент. В дисертационния труд намира реализация ползотворното усилие да се разработи мултифункционална методика за ментално здраве, активност, издръжливост и поддържане на добра кондиция на професионалния актьор както преди, така и по време на конкретна практическа подготовка за конкретна роля. И като специален акцент трябва да отбележа несъмнената актуалност на опита да се представи и изясни една професионална практика, която не е особено разпространена в България - *Acting and Performance Coaching*, както и ролята и позицията на *Acting coach*. Струва ми се, че това също може да бъде добавено към приносните моменти.

Съдържателни аспекти на дисертационния труд

В уводната част на дисертационния труд много подробно е разяснена изходната позиция на цялата методическа система, разгърната в изследването, че в „основата на всяка позната до момента теория стои само едно: актьорът като личност и уникален творец“ (с. 8) и изследователския подход, фокусиран върху оценка на ефективността на различни концепции, теоретични модели и практики и възможностите за комбиниране и експериментиране. Представени са подробно основна цел и изследователски задачи, обект и предмет на изследването. Аргументирана е актуалността на изследвания проблем и иновативността на предложената методическа система.

В следващите части са анализирани задълбочено основни понятия, техники, етапи на подготовка и подходи в професионалната и творческа работа на актьора в театъра и в киното, преосмислени и интерпретирани и чрез адекватни примери от практиката и структурирани задачи, които са съществена част и от предложената авторска методика за актьорски тренинги. Колкото до потенциалния сблъсък между теория и практика, той се балансира според автора във „взаимовръзката и сътрудничеството между теория и занаят“,

а самото решение е: „Наблюдавай – Измисли – Пробвай – Установи – Приложи! ... И пак отначало“ (с. 145). И всичко това подплатено с потвърдени от опита принципи, които павят и работата и творческия процес по-лесни и смислени като „човекът преди актьора“ (с. 22), „Какво ще дам – не какво ще взема.“ или „Ако нямаш богат живот извън професията, ще имаш беден живот в нея.“ (с. 228), или „Успехът е: „Светата Троица на актьора“: мисля – казвам – правя. Което мисля е това, което казвам и то е което правя.“ (с. 234) и др.

Разбира се, най-голяма тежест отдавам на задълбоченото представяне на разработената система за проактивно и/или саморъководено учене (различни форми на тренинги) при подготовката на актьорите за своите професионални ангажменти и предизвикателства.

Заклучението би могло повече да се развие в посока на обобщения, оценки, перспективи или нови предизвикателства.

Научни приноси на дисертационния труд

Предложени са шест научни, научно-приложни и проложни приноса, които са ясно формулирани и коректно отразяват постигнатите резултати. Както споменах по-горе, според мен, като приносен момент може да се добави и подробното представяне на специфичната позиция на *Acting coach* и относително непознатата за българския контекст професионална практика *Acting and Performance Coaching*.

Оценка на автореферата

Авторефератът съответства на структурата на дисертационния труд и е оформен съгласно стандартите в обем от 36 страници, с приложени приноси и публикации.

Критични бележки и препоръки

Не съм напълно убедена от аргументите на дисертаната за въвеждането на полужаргонно понятие като „натрениране“ или „натрениране“ по езикова аналогия в научен или научно-приложен контекст. Струва ми се, че в случая могат да се подберат по-подходящи глаголи като прави, повтаря, разучава, упражнява, прилага, практикува, развива и др. и така дори би могло да се нюансират степени (етапи, нива) на професионална и творческа подготовка и/или самоподготовка на актьора.

Има леки неточности при цитирането на електронни източници, които лесно могат да бъдат коригирани.

Заклучение

Дисертационният труд на Димитър Димитров Маринов „ПЪТЯТ КЪМ СЦЕНАТА И КЪМ ЕКРАНА“ със сигурност притежава необходимата научна и приложна стойност за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. Нещо повече, създадената оригинална методическа система за професионални актьорски тренинги за театър и кино е успешно апробирана и има приносен характер.

Всичко казано до тук ми дава достатъчно основания да оценя положително изследователската работа и дисертационния труд на Димитър Маринов като гласувам „ЗА“ и препоръчам на уважаемото Научното жури да му присъдят образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство (Кинознание, киноизкуство и телевизия).

30.04.2025 година

Благоевград

Доц. д-р Ирина Китова

OPINION

Assoc. Prof. Dr. Irina Ognyanova Kitova

Lecturer in the Department of Television, Theater, and Cinema
Faculty of Arts, South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad
Professional Field: Theatre and Film Arts (8.4)

"for a dissertation submitted for the award of the educational and scientific degree 'Doctor'"

Dissertation Title: *The Road to the Stage and to the Screen*

Author: Dimitar Dimitrov Marinov

Field of Higher Education: 8. Arts

Professional Field: 8.4. Theatre and Film Arts (Cinematography, Film Art, and Television)

Scientific Supervisor: Prof. Dr. Joanna Spasova-Dikova

Department of Television, Theater, and Film Arts, South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad

This opinion is based on the following materials submitted for review:

1. Dissertation manuscript submitted for the degree of 'Doctor';
2. Abstract of the dissertation;
3. Creative autobiography;
4. List of scientific publications related to the dissertation topic.

SUMMARY:

General Characteristics of the Dissertation

The dissertation consists of a total of 242 pages, comprising a brief preface outlining the author's understanding of the nature of the acting profession (pp. 4–5), an introduction (pp. 6–22), four main chapters (pp. 23–236), a conclusion (p. 237), a statement of scientific contributions (p. 238), a bibliography (pp. 239–242), and a filmography (pp. 150–153). The text is logically and consistently structured. Additionally, a list of six publications is provided—three scholarly articles directly related to the dissertation topic, and three original creative texts (screenplays or scripts), which are also relevant to the subject, insofar as the actor engages with specific written material as part of their craft.

Relevance of the Thesis

Any effort to construct a functional matrix that seeks to explain both the visible and invisible dimensions of the creative process and to ensure the artistic quality of the final performance is of unquestionable academic and practical relevance. The dissertation represents a valuable attempt to develop a multifunctional methodology aimed at supporting the mental well-being, activity, resilience, and overall condition of the professional actor, both prior to and during the process of role preparation. A particularly noteworthy contribution is the author's focus on a professional practice that remains relatively underexplored in Bulgaria - namely, *Acting and Performance Coaching*, including the role and significance of the acting coach. I believe this aspect should be recognized as a significant contribution of the dissertation.

Scientific Contributions

The dissertation outlines six clearly defined scientific, applied, and interpretative contributions, which accurately reflect the outcomes of the research.

Conclusion

The dissertation “The Road to the Stage and to the Screen” by Dimitar Dimitrov Marinov demonstrates both scientific depth and applied relevance, qualifying it for the award of the educational and scientific degree “Doctor”. The original methodological framework developed for professional actor training in theater and cinema has been successfully tested and validated in practice.

Based on the quality of the research and the contributions made, I express my unequivocal support for the dissertation and recommend to the esteemed Scientific Jury that Dimitar Marinov be awarded the educational and scientific degree “Doctor” in professional field 8.4 – Theater and Film Arts (Cinematography, Film Art, and Television).

Date: 04/30/2025

Assoc. Prof. Dr. Irina Kitova